

דִּיתְעוֹרֵר סְטָרָא דְדִינָא בְּקַדְמִיתָא, וְעַל יְדֵיהּ הָיִי
פִירוּדָא, וְלֹא קִישׁוּרָא.

דִּיתְחוּדָא דְעֲלוּתָא וּבְרַכְתָּא, תְּלִייא בְּדִיבּוּרָא
וּבְמִילוּלָא דְפּוּמָא, וְכוּלָא תְּלִייא
בְּעִיקְרָא דְעוּבְדָא. וּמֵאן דְּלֹא יָדַע עִיקְרָא דְעוּבְדָא,
לֹא עֲבִידְתִּיהּ עֲבוּדָה. וְאִי פְּגִים עוּבְדָא מִילוּלָא,
לֹא אֲשַׁכַּח אֲתֵר לְשַׁרְיָא בֵּיהּ בְּרַכְתָּא. וְלֹא אִיהוּ
עֲלוּתִיהּ עֲלוּתָא. וְאִתְּפִיגִים הָהוּא בַּר נָשׁ לְעִילָא
וְתַתָּא. וְוִי לְהָהוּא בַּר נָשׁ דְּפְּגִים עֲלוּתִיהּ פּוּלְחָנָא
דְּמֵאֲרִיָּה. עֲלִיהּ פְּתִיב, (ישעיה א יב-טו) כִּי תִבְאוּ לְרֵאוֹת
וְכוּ', רְמִס חֲצָרִי לֹא תוֹסִיפוּ הִבִּיא וְגו', לֹא אוּכַל
אָוֶן וְעֲצָרָה.

פְּרֻשֵׁת חֲקַת

וַיִּסְעוּ מֵהַר הָהָר דְּרֵךְ יַם סוּף. הָא אֲתַעְרוּ
תְּבַרְיָא, דְּנִטְלוּ מְלֵאוּלְפָא תְּלִמוּדָא,

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

בְּרַכָּה, וְאִין תְּפַלְתּוּ תְּפַלְתּוּ, וְנִפְגִים אוֹתוּ
הָאִישׁ לְמַעְלָה וּלְמַטָּה. אוֹי לְאוֹתוּ הָאִישׁ
שְׁפוּגִים תְּפַלְתּוּ, עֲבוּדַת רְבוּנוּ. עֲלִיו פְּתוּב
(ישעיה א) כִּי תִבְאוּ לְרֵאוֹת כּוּ', רְמִס חֲצָרִי
לֹא תוֹסִיפוּ הִבִּיא וְגו', לֹא אוּכַל אָוֶן
וְעֲצָרָה.

פְּרֻשֵׁת חֲקַת

וַיִּסְעוּ מֵהַר הָהָר דְּרֵךְ יַם סוּף (במדבר כא).

שְׁיִתְבוּנָן בְּרֵאוּשׁוּנָה בְּצַד שְׁמֵאלוּ, בְּדִי
שְׁיִתְעוֹרֵר צַד הַדִּין בְּרֵאוּשׁוּנָה, וְעַל יְדוּ יֵשׁ
פִירוּד וְלֹא קִישׁוּר.

שְׁתְּחִיחֻד שַׁל תְּפַלְתָּה וּבְרַכָּה תְּלִוי בְּדַבּוּר
וּבְדַבְרֵי הַפֶּה, וְהַבֵּל תְּלִוי בְּעַקֵּר הַמַּעֲשֶׂה.
וּמִי שְׁלֵא מַפִּיר אֶת עַקֵּר הַמַּעֲשֶׂה, אִין
עֲבוּדְתוּ עֲבוּדָה. וְאִם פּוּגִים הַמַּעֲשֶׂה
בְּדַבּוּר, לֹא נִמְצָא מְקוֹם לְהִשְׁרוּת בּוּ

דְּאִקְרִי הַר הַהָר. אֲמַאי אִקְרִי הַר הַהָר, בְּגִין
 דְּמִתְמָן נָפִיק הוֹרָאָה לְעֵלְמָא. דְּכִתִּיב (שמות כד
 יב) אֲשֶׁר פָּתַבְתִּי לְהוֹרֹתָם, וְדָא אִיְהִי תוֹרָה
 שְׂבַעֲל פְּהָ.

אֲבָל תָּא תַּזִּי, רָזָא דְחֻבְמָתָא אִית הָכָא. הָאִי
 אֲתָרָא דְאִקְרִי הַר הַהָר, אֲזִרְחָא הוּא לִימָא
 דְּסוּפָא, סוּפָא דְדִרְגִין, דְּחֻבְמָתָא מִדְּבָרָא קְדָמִיחוּן
 בְּמִדְּבָרָא, וּמְאֵלְפָא לְהוּן אֲזִרְחִין דְּחִיִּין, בְּגִין דְּאִיְהִי
 אֲזִרְחָא, לְמִיעֵל לְעֵלְמָא דְּאִתִּי.

וְאִינֻן נִטְלוּ מִבְּתָרָה וּמֵאֲזִרְחָה, וְאֲזִלוּן בְּתַר אֲרַח
 חוּיָא עֲקִימָא, דְּשִׁלִּיט בְּאֶרֶץ אֲדוּם, בְּדִין
 וְתִקְצַר נֶפֶשׁ הָעָם בְּדִרְדָּה, בְּגִין דְּטַעוּ מֵאֲרַחָא דְּחִיִּי.
 בְּדִין, וַיְדַבֵּר הָעָם בְּאֱלֹהִים וּבְמִשָּׁה. בְּכֹלֵא
 אִיתְרַעְמוּ, בְּתוֹרָה שְׂבַעֲל פְּהָ, וּבְתוֹרָה שְׂבַכְתָּב. כִּי

לשון הקודש

לְפִנְיָהֶם בְּמִדְּבָר וּמִלְמַדְתָּ אוֹתָם בְּרַבֵּי
 חַיִּים, מִשּׁוּם שֶׁהִיא הַדְּרָךְ לְהַפְגִּים
 לְעוֹלָם הַבָּא.

וְהֵם נִסְעוּ מֵאַחֲרֶיהָ וּמִדְּרַבָּה, וְהִלְכוּ אַחַר
 הַדְּרָךְ הַנְּחָשׁ הַעֲקֻלְתוֹן, שֶׁשׁוֹלֵט בְּאֶרֶץ
 אֲדוּם, וְאִז (במדבר כא) וְתִקְצַר נֶפֶשׁ הָעָם
 בְּדִרְדָּה, מִשּׁוּם שֶׁטַעוּ מִדְּרָךְ חַיִּים. אִז,
 (שם) וַיְדַבֵּר הָעָם בְּאֱלֹהִים וּבְמִשָּׁה. כִּבְל

הָרִי הֵעִירוּ הַחֻבְרִים, שֶׁנִּסְעוּ מִלְמַד
 תְּלָמוּד, שֶׁנִּקְרָא הַר הַהָר. לְמָה נִקְרָא הַר
 הַהָר? מִשּׁוּם שֶׁמִּשָּׁם יוֹצֵאת הוֹרָאָה
 לְעוֹלָם, שְׂבַכְתוּב (שמות כד) אֲשֶׁר פָּתַבְתִּי
 לְהוֹרֹתָם, וְזוֹהִי תוֹרָה שְׂבַעֲל פְּהָ.

אֲבָל בֵּא וּרְאֵה, סוּד הַחֻבְמָה יֵשׁ כְּאִן.
 הַמְקוּם נִקְרָא הַר הַהָר, הַדְּרָךְ הוּא לְיָם
 סוּפָא, סוּפָא הַדְּרָגוֹת, שֶׁהִיָּתָה מְנַהִיגָה

אֵין לָחֶם, דָּא תּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה. וְאֵין מִיּוֹם, דָּא תּוֹרָה שְׁבַבְתָּב, וְהוּא לָחֶם הַקֶּלְקֵל, דְּקִלְיָא הָוָה בְּעֵינֵיהוֹן מְלִתָּא דְאַזְרֵייתָא דְבַעַל פֶּה.

תָּא חַוִּי, אֶהְרֵן יְמִינָא דְמִלְפָּא, אֶסְתַּלַּק, וְאַסְתַּלְקוּ שְׁבַעַה עֲנָנִים מְנַהוֹן, בְּדִין אֶתְחַזְרוּ לְבִתְרֵיהוֹן שְׁבַע דְרָגִין. כִּד נְטָלוּ מִחַאי בִּירָא דְמִיּוֹן נְבַעִין, וְהָוָה מְנַסְכָּא עַלְיֵיהוּ לְקַבְּלָא עוֹל מְלָכוּתָא דְשְׁמַיָּא. דְהָא בְּקַדְמֵיתָא הָוּוּ סְלָקִין בְּאֵינֹן דְרָגִין מִתָּא לְעִילָא. לְבִתֵּר, אֶתְחַזְרוּ לְאַחֲזֵרֵיהוֹן, וְאַתְדַּבְּקוּ בְּחַוִּיָּא עֲקִימָא, דְשֵׁאט בִּימָא, דְהָא נְבַקּוּ מִרְשׁוּתָא עִילָאָה, בְּאֵינֹן שְׁבַעַה דְרָגִין דְחָבוּ בְּהוֹן, וְאַסְתַּלְקוּ מְנַהוֹן. בְּדִין הָוָה לֵיהּ רְשׁוּתָא לְחַוִּיָּא תַּתָּאָה לְשַׁלְטָא בְּהוּ, וְאִיהוּ, עַמְלָק יוֹשֵׁב בְּאַרְצֵי הַנֶּגֶב. אִי לֹא דְאַתְדַּרוּ בְּתִיּוּבְתָא, וְאַתְדַּבְּקוּ בְּקוֹל

לשון הקודש

מְנַסְכָּת לְקַבֵּל עַל מְלָכוּת שָׁמַיִם. שְׁהָרִי בְּרֵאשׁוּנָה הָיוּ עוֹלִים בְּאוֹתָן דְרָגוֹת מִמְטָה לְמַעְלָה. אַחַר כֵּן חֲזָרוּ לְאַחֲזֵרֵיהֶם, וְנִדְבְּקוּ בְּנַחֲשׁ הַעֲקָלְתוֹן שְׁשֵׁט בָּיָם, שְׁהָרִי יָצְאוּ מִהַרְשׁוֹת הָעֲלִיוֹנָה בְּאוֹתָן שְׁבַע דְרָגוֹת שְׁחַטָּאוּ בְּהוּ, וְהִסְתַּלְקוּ מִהוּ. וְאִזּוּ הָיְתָה לוֹ רְשׁוּת לְנַחֲשׁ הַתַּחְתּוֹן לְשַׁלֵּט בָּהֶם, וְהוּא (שם יג) עַמְלָק יוֹשֵׁב בְּאַרְצֵי הַנֶּגֶב, אִם לֹא שְׁחַזְרוּ

הֵם הַתְרַעְמוּ - בְּתוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה וּבְתוֹרָה שְׁבַבְתָּב. כִּי אֵין לָחֶם - זו תּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה. וְאֵין מִיּוֹם - זו תּוֹרָה שְׁבַבְתָּב, וְהוּא לָחֶם הַקֶּלְקֵל, שְׁקֵל הִנֵּה בְּעֵינֵיהֶם דְּכַר הַתּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה.

בֵּא וּרְאֵה, אֶהְרֵן יְמִינֵנו שֶׁל הַמֶּלֶךְ, הִסְתַּלַּק, וְהִסְתַּלְקוּ שְׁבַעַה הָעֲנָנִים מִמֶּהֱ, אִזּוּ חֲזָרוּ לְאַחֲרֵיהֶם שְׁבַע דְרָגוֹת, כְּשֶׁנִּסְעוּ מִבְּאֵר הַמַּיִם הַנּוֹבְעִים הַזֶּה, שְׁהָיְתָה

וְעַקְבֵּי, וּכְדִין שְׁלִיטוֹ בְּהֵוָה חוּיָא וְאַתְּמָסֵר בְּיַדֵּיהוּ.

וּלְבַתֵּר אֶתְהַדְרוּ לְסוּרְתַנְיֵיהוּ, וְחָבוּ בְּאַתְרָא
 דְּתוֹרָה וּמִצְוָה, וְאַתְהַדְרוּ לְאַחֲזָרָא שְׁבַע
 דְּרִגְיִין. כְּדִין אִיתְעַר חוּיָא עֵילָאָה לְשִׁלְטָאָה עֲלֵיהוּ,
 דְּכְתִיב, וַיִּשְׁלַח ה' בְּעַם אֶת הַנְּחָשִׁים הַשָּׂרְפִים. מֵאֵי
 שָׂרְפִים. כְּמָה דְּאֵת אָמֵר (ישעיה נ ב) שָׂרְפִים עוֹמְדִים
 מִמַּעַל לוֹ. תְּרִי הָוּ, חַד אֶתְחַזְרוּ, תַּנְיָנָם כְּתִיב חֶסֶר.

וּכְמָה נְחָשִׁים נָפְקוּ מִהֵוָה חוּיָא עֵילָאָה,
 וְאַזְדִּוּוֹגוּ בְּהוּ. כְּדִין אֶתְהַדְרוּ בְּתִיּוֹבְתָא
 שְׁלִימְתָא, וְאַתְדַּבְּקוּ בְּסִטְרָא דְּרַחֲמֵי, לְנַחְתָּא
 רַחֲמֵי, לְבִסְמָא עֲלֵמָא, וְאַתְעֵדִי חוּיָא, וְאַתְפְּסִמוּ
 כְּלָחוּ עֲלֵמִין.

תָּא חוּי, כַּד חָבוּ, כְּתִיב, וַיְדַבֵּר הָעָם בְּאַלְהֵים
 וּבְמִשָּׁה. כַּד אֶתְהַדְרוּ בְּתִיּוֹבְתָא כְּתִיב כִּי

לשון הקודש

בְּתִשׁוּבָה וּנְדָבְקוּ בְּקוֹל יַעֲקֹב, וְאָז שְׁלִטוֹ
 בְּאוֹתוֹ הַנְּחָשׁ, וְנִמְסַר בְּיַדֵּיהֶם.
 וְאַחַר כֵּךְ חֲזְרוּ לְסַרְחוּנָם, וְחִטְּאוּ בְּמָקוֹם
 שֶׁל תּוֹרָה וּמִצְוֹת, וְחֲזְרוּ לְאַחֲזָרָא שְׁבַע
 דְּרִגְוֹת. אִזְ הִתְעוֹרַר הַנְּחָשׁ הָעֲלִיּוֹן לְשִׁלְטַת
 עֲלֵיהֶם, שְׂכָתוֹב (שם כא) וַיִּשְׁלַח ה' בְּעַם אֶת
 הַנְּחָשִׁים הַשָּׂרְפִים. מַה זֶה שָׂרְפִים? כְּמוֹ
 שְׂנַאֲמֵר (ישעיה ו) שָׂרְפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ.
 שְׂנַיִם הֵי, וְחֲזְרוּ לִהְיוֹת אֶחָד, תַּנְיָנָם
 כְּתוֹב חֶסֶר.
 וּכְמָה נְחָשִׁים יֵצְאוּ מֵאוֹתוֹ הַנְּחָשׁ הָעֲלִיּוֹן
 וְהִתְחַבְּרוּ בָּהֶם. אִזְ חֲזְרוּ בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה
 וּנְדָבְקוּ בְּצַד הַרַחֲמִים, לְהוֹרִיד רַחֲמִים,
 לְבִשָּׁם אֶת הָעוֹלָם, וְהוֹסֵר הַנְּחָשׁ,
 וְהִתְפָּשְׂמוּ כָּל הָעוֹלָמוֹת.
 בֵּא וְרָאָה, כְּשִׁחְטָאוּ, כְּתוֹב וַיְדַבֵּר הָעָם

דִּבְרָנוּ בְּה' וּבְךָ. אֲלֵא בָּעוּ לְאַהֲדָרָא מִיָּא מִמְּקוֹרָא
 עִלָּאָה לְאַתְרֵיהּוּ, מִתּוֹרָה שְׂבַכְתָּב לְתוֹרָה שְׂבַעַל
 פֶּה, וְאַתְדַּבְּקוּ בְּאַתְרָא עִלָּאָה, דְּבִיָּה תְּלִיָּא פּוֹלָא
 לְבַסְמָא אַתְרָא, וְלֹאֲנַגְדָּא מִיּוֹן עִלָּאִין לְאַתְרָא
 דְּשִׁרְיָא עֲלֵיהּוּ, בְּגִין כֶּךָ כִּי דִּבְרָנוּ בְּה' וּבְךָ.

תָּא חַיִּי, כִּד פֵּר נֶשׁ חָב בְּאַתְרָא דְּדִינָא, פְּאֵלוּ
 חָב בְּאַתְרָא דְּדִינָא עִלָּאָה. כָּל שְׂפִין חָבָא,
 דְּנִכּוּלָּא חָבוּ, בְּאַלְהִים וּבְמִשְׁה. וּמֵאֵי טַעְמָא אַתָּא
 עֲלֵיהּוּ נְחָשׁ. בְּגִין דְּאִינוּן נְחִישׁוּ, וְאֶמְרוּ, אֵי לֹא
 יִיְתִי עֲלֵיהּוּ דִינָא, לִית לּוֹן לְאַשְׁתַּדְּלָא בְּאַזְרֵיתָא,
 וְאֵי אֶתִי נִשְׁתַּדְּלָא בְּה'.

עֲשֵׂה לְךָ שָׂרָף (דף טב ע"א), כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר שָׂרְפִים
 עוֹמְדִים. בְּגִין דְּכִיּוֹן דְּתָבוּ בְּתִיּוֹבְתָא
 עִלָּאָה, הָא אִינוּן בְּהִיכְלֵי, בְּשָׂרְפִים עִלָּאִין

לְשׁוֹן הַקּוֹדֵשׁ

בְּאַלְהִים וּבְמִשְׁה. כְּשִׁחְזָרוּ בְּתַשׁוּבָה,
 כְּתוּב (במדבר כא) כִּי דִּבְרָנוּ בְּה' וּבְךָ. אֲלֵא
 רָצוּ לְחַזְרוֹר הַמַּיִם מִהַמְּקוֹר הָעֲלִיּוֹן
 לְמִקּוֹמָם, מִתּוֹרָה שְׂבַכְתָּב לְתוֹרָה שְׂבַעַל
 פֶּה, וְנִדְּבְקוּ בְּמִקּוֹם עֲלִיּוֹן שְׂבּוּ הַכֹּל תְּלִיּוּ
 לְבָשָׂם אֶת הַמְּקוֹם, וְלֹהֵשְׁפִיעַ מַיִם
 עֲלֵיוֹנִים לְמִקּוֹם שְׁשׁוּרָה עֲלֵיהֶם, מִשׁוּם
 כֶּךָ כִּי דִּבְרָנוּ בְּה' וּבְךָ.
 בָּא וְרָאָה, כְּשִׁאָדָם חוֹטֵא בְּמִקּוֹם הַדִּין,

כְּאֵלוּ חָטָא בְּמִקּוֹם הַדִּין הָעֲלִיּוֹן. כָּל שְׂפִין
 פְּאֵן, שְׂבַכְל הֵם חָטָאוּ, בְּאַלְהִים וּבְמִשְׁה.
 וּמָה הַטַּעַם פְּאֵ עֲלֵיהֶם הִנְחָשׁ? מִשׁוּם
 שֶׁהֵם נְחִישׁוּ וְאֶמְרוּ, אִם לֹא יָבֵא עֲלֵינוּ
 הַדִּין – אֵינן לָנוּ לְהִשְׁתַּדְּלָא בְּתוֹרָה, וְאִם
 יָבֵא – נִשְׁתַּדְּלָא בְּה'.

עֲשֵׂה לְךָ שָׂרָף (שם), כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיהו)
 שָׂרְפִים עוֹמְדִים. מִשׁוּם שְׂפִינָן שְׂשׁוּבוּ
 בְּתַשׁוּבָה עֲלֵינוּ, הֲרֵי הֵם בְּהִיכְלֵי, כְּמוֹ

דְּמִשְׁמָשִׁים קְדָמִי. וְשִׁים אוֹתוֹ עַל גַּם, לְאַנְבְּהָא לֹון
 לְעִילָא, דְּחֻפְיָא לֹון אַתְר דְּמִדְבָּחָא עִילָאָה בְּגִדְפָּהָא
 לְשִׁזְבוּתֵהוֹן מִחֻיָּא. בְּמָה דְאַתְ אָמַר, (שמות יז ב) וַיִּקְרָא
 שְׁמוֹ ה' נְפִי, וְעַל דָּא וְשִׁים אוֹתוֹ עַל גַּם וְדָאִי.

תָּא חֻי, (בראשית כב א) וְהֶאֱלֹהִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם,
 דְּאָרִים דְּגִלְיָה עַל כֹּלָא. אוֹף הָכָא אָרִים
 דְּגִלָּא דִּילְחוֹן עַל כֹּלָא. וּמֵאִי טַעְמָא עֲבָדִיה
 מְנַחֶשֶׁת. בְּגִין דְּנַחֶשֶׁת בְּאַתְרָא דְּחַיִּים תְּלִיָּא, אֶתְרָא
 דִּיעֻקֵּב שְׂרִי תַפְּן, בְּגִין כֶּךָ וְחֵי, וְחֵי וְדָאִי.

וְתָא חֻי, בְּמָה הִיא עִילָאָה חִילָא דְּתִיּוּבְתָא עַל
 כֹּלָא. בְּגִין דְּכֵד בְּר נָש תָּב קַמִּי מְאִרִיָּה,
 כִּדִּין בְּאֵר מִים חַיִּים אֶתְמַלִּי, וְנִפְקִין מִבּוּעוּי לְכָל
 סְטָרִין, וְלְכָל שְׁבָטָא וְשְׁבָטָא נְגִיד לִיה בְּתָרִי עֶשֶׂר
 תְּרַעִי, לְאַשְׁקָאָה חִיּוֹן זְעִירָן עִם רַבְרָבָן.

לשון הקודש

כָּאן הָרִים אֶת הַגִּלְם עַל הַכֹּל. וּמָה הַטַּעַם
 עָשָׂה אוֹתוֹ מְנַחֶשֶׁת? מִשּׁוּם שְׁנַחֶשֶׁת
 בְּמָקוֹם הַחַיִּים תְּלִוּיָּה, הַמָּקוֹם שֶׁיַּעֲקֹב
 שָׂרְוֵי שָׁם. מִשּׁוּם כֶּךָ וְחֵי, וְחֵי וְדָאִי.

וּבָא רָאָה בְּמָה הוּא עֲלִיּוֹן כַּח הַתְּשׁוּבָה
 עַל הַכֹּל, מִשּׁוּם שֶׁשְׂפָאָדָם שָׁב לְפָנֵי
 רַבּוּנוֹ, אִז מִתְמַלֵּאת בְּאֵר מִים חַיִּים,
 וְיוֹצֵאִים מִעֵינֹתֶיהָ לְכָל הַצְּדִדִּים,

שְׂרָפִים עֲלִיּוֹנִים שְׁמִשְׁמָשִׁים לְפָנֵי. וְשִׁים
 אִתּוֹ עַל גַּם, לְהַנְבִּיחַ אוֹתָם לְמַעְלָה,
 שְׁמַנִּיק אוֹתָם מְקוֹם מְנוּבַח הָעֲלִיּוֹן
 בְּכַנְפֵיהָ לְהַצִּילָם מִהַנְחָשׁ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
 (שמות יז) וַיִּקְרָא שְׁמוֹ ה' נְפִי, וְלָכֵן וְשִׁים אִתּוֹ
 עַל גַּם וְדָאִי.

כָּא וְרָאָה, (בראשית כב) וְהֶאֱלֹהִים נִסָּה אֶת
 אַבְרָהָם, שֶׁהָרִים אֶת הַגִּלְוֹ עַל הַכֹּל. אִף

יִשְׂרָאֵל כִּד תָּבוּ בְּתִיבְתָא, כְּדִין אָמְרוּ שִׁירְתָּא.
 וְאִינוּן שִׁבְעֵי דִרְגִין דְּתָבוּ מִבְּתַר־הוֹן,
 אֶהְדְּרוּ לֹון בְּשִׁירְתָּא דִּילְהוֹן, וּסְלִיקוּ בִּירָא עִילָאָה
 לְעִילָא, דְּאֶתְפְּרֵשׁ חֲוִיא מִעֲלָמָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב,
 אִזְ יִשִׁיר יִשְׂרָאֵל וְגו', עָלֵי בְּאֵר עֵנִי לָהּ, דְּסֻלְקָא
 לְעִילָא לְעִילָא, וְאֶתְחַבְּרָא אִימָא תַתָּאָה בְּעִילָאָה.

הָדָא הוּא דְכְּתִיב, בְּאֵר חֲפְרוּתָ שְׂרִים, דְּאִ
 אִבָּא וְאִמָּא, דְּאִזְלִידוּ לָהּ. פְּרוּתָ נְדִיבֵי
 הָעָם, אֵלִין אֲבָתָן. מָאִי פְּרוּתָ, כְּמָה דְּאֶתְ
 אָמַר (הושע ג ב) וְאֶכְרָה לִי בַחֲמֻשָּׁה עֶשְׂרֵי כֶּסֶף. אֵלִין
 אֲבָתָן. וְזִרְעָא דִּישְׂרָאֵל דְּאֶתְחַבְּרוּ בְּהָ, כְּמָ"ו
 כְּנִיסָן, וְאֶתְעָרָא יַד רָמָה דְּאֶקְרִי כֶּסֶף, יְמִינָא
 כְּמִלְכָּא עֲלִייהוּ.

לשון הקודש

ומתחברת האם התחתונה בעליונה.
 זהו שכתוב (שם) באר חפרות שרים –
 זהו האב והאם שהולידו אותה. פרוה
 נדיבי העם – אלו האבות. מי פרוה? כמו
 שנאמר (הושע א) ואכרה לי בחמשה עשר
 כסף. אלו האבות. וזרע ישראל
 שהתחברו עמה, כמ"ו כניסן, והתעוררה
 יד רמה, שנקראת כסף, ימין המלך
 עליהם.

ומשפיע לכל שבט ושבט, בשנים עשר
 שערים, להשקות חיות קטנות עם
 גדולות.

כששבו ישראל בתשובה, אזי אמרו
 שירה. ואותן שבע הדרגות ששבו
 מאחריהן, החזירו אותן בשירה שלהם,
 והעלו את הבאר העליונה למעלה,
 שגפרד הנחש מן העולם. זהו שכתוב
 (במדבר כא) אז ישיר ישראל וגו', עלי באר
 ענו לה, שעולה למעלה למעלה,

בְּמַחֲזֹקֶק בְּמִשְׁעֵנוֹתָם, עַל יְדֵא דְמוֹשֶׁה, דְּאִיהוּ
 מַחֲזֹקֶק, וְאֶתְחַפְּרָא בְּתַרֵּי עֶשֶׂר שְׁבַטִין,
 דְּאִינוּן בְּנִין דִּילָהּ דְּיִשְׂרָאֵל סַחְרָנְהָא. מֵאִי
 בְּמִשְׁעֵנוֹתָם, תָּא חַזִּי, כַּד יִשְׂרָאֵל מִשְׁתַּדְּלִין
 בְּאוּרֵיִתָּא, דְּאֶתְיַהֲוֶבֶת עַל יְדֵא דְמַחֲזֹקֶק, כְּדִין
 סְמְכִין לָהּ לְשְׁכִינְתָּא אִינוּן תְּרִיסַר סְמְכִין דְּלַעֲיָלָא,
 וְעַל דָּא בְּמִשְׁעֵנוֹתָם, דְּאִיהִי נִשְׁעַנְתָּ עַלֵּיָהּ.

וְתָא חַזִּי, תְּרִיסַר תְּרַעִין אֵית לָהּ לְהֵאִי בִירָא
 קַדִּישָׁא, קַרְתָּא קַדִּישָׁא, דְּאַקְרִי יְרוּשָׁלַיִם.
 וּמִן אִינוּן תְּרַעִין נְפָקִין לְעֵלְמָא תְּרִיסַר מִתְּנִין
 עֵילְאִין: טוֹבָה. וְשִׁמְחָה. בְּרָכָה. וְשָׁלוֹם. עֲזָרָה.
 כְּפָרָה. תּוֹרָה. חֲכָמָה. וְחַיִּים. וְרַצוֹן. וְעוֹשֶׁר. וְכְבוֹד.
 וְכָל שְׁבַטָא וְשְׁבַטָא, יִנְקוּ מִתְּנָה עֵילְאָה לֵיהּ.

לשון הקודש

ובא ראה, שנים עשר שערים יש לבאר
 הקדושה הזו, הקריה הקדושה, שנקראת
 ירושלים. ומאותם השערים יוצאות
 לעולם שתיים עשרה מתנות עליונות:
 טובה ושמחה, ברכה ושלום, עזרה,
 כפרה, תורה, חכמה, וחיים ורצון ועשר
 וכבוד. וכל שבט ושבט ינקו לו מתנה
 עליונה.

במחוקק במשענתם (במדבר כא) - על יד
 משה, שהוא מחוקק, התחברה עם שנים
 עשר שבטים, שהם בניה ששורים
 סביבה. מה זה במשענתם? בא וראה,
 בשישראל משתדלים בתורה, שנתנה
 על יד המחוקק, אז תומכים בשכינה
 אותם שנים עשר עמודים שלמעלה, ועל
 זה במשענתם, שהיא נשענת עליהם.

הָדָא הוּא דְכָתִיב, (שה"ש ד ג) וּמִדְבַּר מִתְנָה. מֵאִי
מִדְבַּר. כְּמָה דְאֵת אָמַר, וּמִדְבַּרְךָ נְאוּה.
מִהֵהוּא מִדְבַּר אֲתִיּוֹן לֹון מִתְנָה עִלָּאָה. כְּהֵאִי
זְמַנָּא כִּד אֵינוֹן לָא מִתְפָּרְשָׁן מְלֵאֲסֻמְכָא לָהּ.

וְעַל דָּא אֲתַעְרוּ חֲבֵרִיא, דְּכִד כִּר נָשׁ נָסִיב
אִיתְתָּא, אֲתִדְבֵּק בְּשְׂכִינְתָּא. דְּהָא עַד לָא
אֲנָסִיב, לָא שְׂרִיא עֲלִיהּ. דְּלִית שְׂכִינְתָּא שְׂרִיא עַל
אֲתָרָא פְּנִימָא. וְכִד לָא שְׂרִיא עֲלִיהּ, אִיהִי אֲתִמְנַעוּ
מֵינִיה תְּרִיסַר מִתְנָן עִלָּאִין.

וְעַל דָּא אִיתַעְרוּ חֲבֵרִיא, כָּל הַשְּׂרִוֵי בְּלֵא אֲשָׁה,
שְׂרִוֵי בְּלֵא טוֹבָה. כְּמָה דְאֵת אָמַר, (בראשית ב
יח) לֹא טוֹב הֵיזֶת הָאָדָם לְבַדּוֹ. בְּלֵא שְׂמַחָה,
דְּכָתִיב (דברים יד כו) וְשִׂמְחֶתָּ אֶתָּה וּבֵיתְךָ. בְּלֵא בְּרָכָה,
דְּכָתִיב (יחזקאל מד ל) לְהַנִּיחַ בְּרָכָה אֶל בֵּיתְךָ. בְּלֵא

לשון הקודש

עָלִיו, הִיא מוֹנַעַת מִמֶּנּוּ שְׂתִים עֲשָׂרָה
מִתְנֹות עֲלִיוֹנוֹת.

וְעַל זֶה הָעִירוּ הַחֲבֵרִים, כָּל הַשְּׂרִוֵי בְּלֵא
אֲשָׁה, שְׂרִוֵי בְּלֵא טוֹבָה. כְּמֹו שְׂנַאֲמַר
(בראשית ב) לֹא טוֹב הֵיזֶת הָאָדָם לְבַדּוֹ. בְּלֵא
שְׂמַחָה - שְׂכִתוֹב (דברים יד) וְשִׂמְחֶתָּ אֶתָּה
וּבֵיתְךָ. בְּלֵא בְּרָכָה - שְׂכִתוֹב (יחזקאל מד)
לְהַנִּיחַ בְּרָכָה אֶל בֵּיתְךָ. בְּלֵא שְׁלוֹם -

זֶהוּ שְׂכִתוֹב (שם) וּמִדְבַּר מִתְנָה. מַה זֶה
מִדְבַּר? כְּמֹו שְׂנַאֲמַר (שירד) וּמִדְבַּרְךָ נְאוּה.
מֵאוֹתוֹ הַמִּדְבַּר בָּאָה לָהֶם מִתְנָה עֲלִיוֹנָה,
בְּזִמְן הַזֶּה כְּשֵׁאֵינָם פּוֹרְשִׁים מִלְתַּמְדָּ כְּהֵ.
וְעַל זֶה הָעִירוּ הַחֲבֵרִים, כְּשֵׁאֵאָדָם נוֹשֵׂא
אֲשָׁה, גְּדַבֵּק בְּשְׂכִינָה. שְׂהֲרִי טָרַם
שְׂנַשָּׂא, אֵין שׁוֹרָה עָלָיו, שְׂאִין שְׂכִינָה
שׁוֹרָה עַל מְקוֹם פְּגוּם. וּכְשֵׁאֵינָה שׁוֹרָה

שָׁלוֹם, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (איוב ה כד) וַיִּדְעֶתָ כִּי שָׁלוֹם
 אֶהְיֶה. בְּלֹא עֲזָרָה, דְּכַתִּיב (בראשית ב יח) אַעֲשֶׂה לּוֹ עֲזָרָה
 כְּנִגְדּוֹ. בְּלֹא כִפָּרָה, דְּכַתִּיב (ויקרא טז ו) וְכִפַּר בְּעֵדוֹ
 וּבְעַד בֵּיתוֹ. בְּלֹא תוֹרָה, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (איוב ו
 יג) הָאֵם אֵין עֲזָרְתִּי בִּי וְתִשָּׂיָה נִדְחָה מִמֶּנִּי. בְּלֹא
 חֲכָמָה, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (משלי יד א) חֲכָמוֹת נָשִׁים
 בְּנִתָּה בֵּיתָהּ. בְּלֹא חַיִּים, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (קהלת ט
 כב) רְאֵה חַיִּים עִם אִשָּׁה אֲשֶׁר אֶהְבֶּתָּ. בְּלֹא רְצוֹן,
 כְּמָה דְאַתְּ אָמַר מִצָּא אִשָּׁה מִצָּא טוֹב וַיִּפֶּק רְצוֹן
 מֶה'. בְּלֹא עוֹשֶׁר, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (משלי לא יא) בְּטַח
 בָּהּ לֵב בַּעֲלָהּ וְשָׁלַל לֹא יִחָסֵר. בְּלֹא כְבוֹד, כְּמָה
 דְאַתְּ אָמַר (שם יא טז) אִשְׁתַּת חֵן תִּתְמַךְ כְּבוֹד.

בְּגִין דְּהֵאֵי אִשְׁתַּת חֵיל, יִרְאֵת ה' אֶקְרִי. כְּמָה דְאַתְּ
 אָמַר, (תהלים יט י) יִרְאֵת ה' מִתְּהוֹרָה. וְכֵד אֲנִסִּיב

לשון הקודש

כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (איוב ה) וַיִּדְעֶתָ כִּי שָׁלוֹם
 אֶהְיֶה. בְּלֹא עֲזָרָה - שְׁכָתוּב (בראשית ב)
 אַעֲשֶׂה לּוֹ עֲזָרָה כְּנִגְדּוֹ. בְּלֹא כִפָּרָה -
 שְׁכָתוּב (ויקרא טז) וְכִפַּר בְּעֵדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ.
 בְּלֹא תוֹרָה - כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (איוב ו) הָאֵם אֵין
 עֲזָרְתִּי בִּי וְתִשָּׂיָה נִדְחָה מִמֶּנִּי. בְּלֹא
 חֲכָמָה - כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (משלי יד) חֲכָמוֹת
 נָשִׁים בְּנִתָּה בֵּיתָהּ. בְּלֹא חַיִּים - כְּמוֹ

שֶׁנֶּאֱמַר (קהלת ט) רְאֵה חַיִּים עִם אִשָּׁה אֲשֶׁר
 אֶהְבֶּתָּ. בְּלֹא רְצוֹן - כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (משלי יח)
 מִצָּא אִשָּׁה מִצָּא טוֹב וַיִּפֶּק רְצוֹן מֶה'.
 בְּלֹא עוֹשֶׁר - כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם לא) בְּטַח
 בָּהּ לֵב בַּעֲלָהּ וְשָׁלַל לֹא יִחָסֵר. בְּלֹא כְבוֹד -
 כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם לא) אִשְׁתַּת חֵן תִּתְמַךְ
 כְּבוֹד.

מִשּׁוּם שֶׁהָאִשְׁתַּת חֵיל הוּא נִקְרָאת יִרְאֵת

בַּר נָשׁ, בְּלֹהוּ תְרִיסֵר תִּרְעִין אֶת־פִּתְחֹן, לְאֹסְפָא
בְּרֻכָּאן עַל רִישֵׁיהּ. בְּגִין דִּיתִיב בְּסִתְרָא
דְּמִטְרוֹנִיתָא, וְאַשְׁתְּלִים בְּגִוּוֹנָא דְלְעִילָא.

וְעַל דָּא, וּמִמְדַּבְּר מִתְנָה, וּמִמְתַּנָּה גַחְלִיא"ל.
גַחְלִין דְּאֵל נְגָדִין עֲלֵיהּ. וּמִנְחֻלִיאֵל בְּמוֹת.
מַאי בְּמוֹת, אֶסְתְּלָקוֹת, דְּאַסְתְּלִיק וְיִתִיב בְּרוּמֵי
עֲלָמָא, וְאַשְׁתַּדֵּל בְּמַלִּין עִילָאִין דְּאוּרִייתָא.

וּמִבְּמוֹת הַגֵּיא, אוֹקְמוּהָ. אֲבָל תָּא חֲזִי, כִּד בַּר
נָשׁ אֶתְדַבֵּק בְּאוּרִייתָא, וְיִתִיב בְּרוּמֵי
עֲלָמָא, אִיבְעֵי לִיהּ לְאַשְׁפָּלָא גְרַמִּיהּ, בְּגִין דִּיִּצְרָא
בִישָׂא קַטְיִנְזָרָא דְמִקְטָרְג עֲלוּי, לָא יִשְׁלוּט עֲלוּי
לְאַסְטָאָה לִיהּ. וְעַל דָּא, וּמִבְּמוֹת הַגֵּיא, אִיבְעֵי לִיהּ
לְמַעַבְד בְּגֵיא בְּגִין דִּיתְפָּרֵשׁ מִנִּיהּ הַהוּא דִּיתִיב
בְּשִׂדָה מוֹאֵב, וְדַאי, יִצְרָא בִישָׂא דְאַקְרִי לוֹט,

לשון הקודש

בְּרוּמֵי הָעוֹלָם, וְהַשְׁתַּדֵּל בְּדַבְרִים עֲלוּיִנִים
שֶׁל הַתּוֹרָה.

וּמִבְּמוֹת הַגֵּיא, פְּרָשׁוּהּ. אֲבָל כִּי רָאָה,
כְּשֶׁאָדָם נִדְבֵק בַּתּוֹרָה וְיוֹשֵׁב בְּרוּמֵי
הָעוֹלָם, צָרִיךְ לוֹ לְהַשְׁפִּיל אֶת עַצְמוֹ, כְּדִי
שֶׁיִּצְרֵר הָרַע, הַקְּטָנוֹר שֶׁמִּקְטָרְג עֲלוּי, לֹא
יִשְׁלֹט עֲלוּי לְהַסִּיטוֹ. וְעַל זֶה וּמִבְּמוֹת
הַגֵּיא – צָרִיךְ לוֹ לַעֲשׂוֹת כְּמוֹ גֵּיא, כְּדִי
שֶׁיִּפְרֵד מִמֶּנּוּ אוֹתוֹ שֶׁיוֹשֵׁב בְּשִׂדָה מוֹאֵב,

ה', כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים ט) יִרְאֵת ה' טְהוֹרָה.
וּכְשֶׁנֶּשְׂא הָאִישׁ, כָּל שְׁנַיִם עֶשֶׂר הַשְּׁעָרִים
נִפְתְּחִים, לְהוֹסִיף בְּרֻכּוֹת עַל רִאשׁוֹ, כְּדִי
שֶׁיֹּשֵׁב בְּסִתְרֵי הַגְּבִירָה, וְיִשְׁתַּלֵּם כְּמוֹ
שֶׁלְמַעֲלָה.

וְעַל זֶה (במדבר כא) וּמִמְדַּבְּר מִתְנָה,
וּמִמְתַּנָּה גַחְלִיאֵל. הַנְּחֻלִים שֶׁל אֵל
שׁוֹפְעִים עֲלוּי. וּמִנְחֻלִיאֵל בְּמוֹת. מַה זֶה
בְּמוֹת? הַסְתְּלָקוֹת, שֶׁהַסְתְּלָק וְיֹשֵׁב

וְשָׂרִיא בְּמוֹאֵב, בְּגִין דְּאֵתְדִבְקוּתִיהּ בְּקַדְמִיתָא
 לְאַפְקָא פִּירָא דְעוֹבְדוּי בִישׁוּן בְּעֵלְמָא, בְּמוֹאֵב הָוָה,
 בְּמָה דְאֵת אָמַר, (בראשית יט לו) וְתֵלֵד הַבְּכִירָה בֵּין
 וְתִקְרָא שְׁמוֹ מוֹאֵב.

וְאִי בַר נָשׁ אֶתְפָּרַשׁ מִיָּה, סָלִיק לְמַהוּי רֵאשׁ,
 וְלְמִשְׁרֵי בְּפִסְגָּה. מֵאִי פִסְגָּה, בְּמָה דְאֵת אָמַר
 (תהלים מח יד) פִּסְגּוֹ אַרְמְנוֹתֶיהָ. וְנִשְׁקָפָה. דְּאֶסְתַּכְלוּתָא
 דְּלְעֵילָא בִיָּה. בְּמָה דְאֵת אָמַר עַל פְּנֵי הִישִׁימוֹן,
 דָּא עֵלְמָא דְאֵתִי, דְּאֶקְרִי יְשִׁימוֹן, דְּאֶסְתַּכְל בָּהּ
 בְּהֵאִי פִסְגָּה, קִרְתָּא קְדִישָׁא יְרוּשָׁלַיִם.

דְּבַר אַחַר, כִּד יִשְׂרָאֵל אֶהְדְּרוּ בְּתִיבְתָא, וּסְלִיקוּ
 לְבִירָא לְעֵילָא, אֶתִּיחִיבַת לוֹן בְּמַתְנָה. וְכִד
 תָּבוּ לְאוּרַח בִּישָׂא, כְּדִין וּמְבַמּוֹת הִנְיָא. בְּמָה דְאֵת
 אָמַר (דברים ג ט) וַיֵּשֶׁב בְּנֵיָא מוֹל בֵּית פְּעוֹר. עַל הַהוּא

לשון הקודש

וְנִשְׁקָפָה (במדבר כא) - שְׁהֶסְתַּכְלוּת
 שְׁלִמְעָלָה בּוּ. עַל פְּנֵי הִישִׁימוֹן - זֶה הָעוֹלָם
 הַבָּא, שְׁנִקְרָא יְשִׁימוֹן, שְׁמֶסְתַּכְל בְּפִסְגָּה
 הַזֶּה, הַקְרִיָּה הַקְדוּשָׁה יְרוּשָׁלַיִם.

דְּבַר אַחַר, כְּשִׁיִּשְׂרָאֵל חֲזְרוּ בְּתִשׁוּבָה
 וְהָעֵלוּ אֶת הַבְּעֹר לְמַעְלָה, נִתְּנָה לָהֶם
 בְּמַתְנָה, וּכְשִׁשְׁבוּ לְדֶרֶךְ רַעְיָה, אָז
 וּמְבַמּוֹת הִנְיָא, כְּמוֹ שְׁנִקְרָא (דברים ג) וַיֵּשֶׁב
 בְּנֵיָא מוֹל בֵּית פְּעוֹר. עַל אוֹתוֹ הַחֲטָא

וְכֵאֵל, הִנְיָר הָרַע שְׁנִקְרָא לוֹט, וְשָׂרִיא
 בְּמוֹאֵב, בְּשִׁבִיל שְׁהֶהֱתַדְבְּקוֹת שְׁלוֹ
 בְּרֵאשׁוֹנָה לְהוֹצִיא אֶת פְּרִי הַמַּעֲשִׂים
 הָרָעִים בְּעוֹלָם הָיָה בְּמוֹאֵב, כְּמוֹ שְׁנִקְרָא
 (בראשית ט) וְתֵלֵד הַבְּכִירָה בֵּין וְתִקְרָא שְׁמוֹ
 מוֹאֵב.

וְאֵם אָדָם נִפְרַד מִמֶּנּוּ, הוּא עוֹלָה לְהִיּוֹת
 רֵאשׁ, וְלְשִׁרּוֹת בְּפִסְגָּה. מַה זֶה פִּסְגָּה?
 כְּמוֹ שְׁנִקְרָא (תהלים מח) פִּסְגּוֹ אַרְמְנוֹתֶיהָ.

חֻבָּה, יִתְּבוּ לְתַתָּא בְּגֵיָא. אֲשֶׁר בְּשֻׁדָּה מוֹאֵב, בְּגִין
דְּסִטְרָא דְּמוֹאֵב גְּרִים לֹון.

וּלְבַתֵּר דְּקַבִּילוּ עוֹנְשֵׁייהוּ, סְלִיקוּ לְרִישָׁא, וְאַרְיִמוּ
דְּגִלְיָהוֹן עַל כְּלָא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (במדבר
כה יט) וַיְהִי אַחֲרֵי הַמִּגְפָּה וְכוּ', שְׂאוּ אֶת רֹאשׁ.
לְאַרְמָא דְּגִלְיָהוֹן עַל כְּלָא.

תָּא חַי, הַאי בִּירָא מִנְחָה אֶקְרִי, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר
(בראשית מג יא) וְהוֹרִידוּ לְאִישׁ מִנְחָה. תְּחַבְּרוּן
מִנְחָה בְּבַעֲלָהּ, דְּגִרְמָתוֹן דִּיסְתַּלֵּק מִינָהּ, כִּד נַחְתּוּ
הֵהוּא צְדִיק לְמַצְרַיִם.

וְדָא הִיא תוֹרָה שְׂבַעֲלָ פֶה, וְאַקְרִי בְּאַר,
דְּכְתִיב (דברים א ה) הוֹאִיל מֹשֶׁה בְּאַר. וְאִית בָּהּ
שִׁית סְדְרִין. בְּגִין כְּדִ שִׁית דְּרַגְוִן יִסְתַּלֵּיק, מֵאַן
דִּיתַעֲסַק בָּהּ.

לשון הקודש

יִשְׁבוּ לְמִטָּה בְּגֵיָא. אֲשֶׁר בְּשֻׁדָּה מוֹאֵב –
משום שֶׁהַצֵּד שֶׁל מוֹאֵב גָּרַם לָהֶם.
וְאַחַר שֶׁקִּבְּלוּ אֶת עֲנָשָׁם, עָלוּ לְרֹאשׁ,
וְהִרְיִמוּ דְּגִלְיָהֶם עַל הַכֹּל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(במדבר כה) וַיְהִי אַחֲרֵי הַמִּגְפָּה וְכוּ', שְׂאוּ אֶת
רֹאשׁ. לְהָרִים דְּגִלְיָם עַל הַכֹּל.
כְּלָא וְרָאָה, הַבְּאָר הוּוּ נִקְרָאת מִנְחָה, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית מג) וְהוֹרִידוּ לְאִישׁ מִנְחָה.

תְּחַבְּרוּן מִנְחָה לְבַעֲלָהּ, שֶׁנֶּקְרָאת
שִׁיסְתַּלֵּק מִמֶּנָּה, כְּשֶׁהוֹרִידוּ אֶת הַצְּדִיק
הֵהוּא לְמַצְרַיִם.
וְזוֹהֵי תוֹרָה שְׂבַעֲלָ פֶה, וְנִקְרָאת בְּאַר,
שְׂכֵתוֹב (דברים א) הוֹאִיל מֹשֶׁה בְּאַר. וַיֵּשׁ
בָּהּ שִׁשָּׁה סְדְרִים. מִשּׁוֹם כְּדִ תַעֲלָה שֵׁשׁ
דְּרַגּוֹת מִי שִׁיתַעֲסַק בָּהּ.

הָדָא הוּא דְכְתִיב, וּמִדְבַר מִתְנָה. מֵאֵי מִדְבַר,
כְּמָה דְאֵת אָמַר (שה"ש ד ג) וּמִדְבַרְךָ נְאֻמָּה.
מִתְנָה, גִּרִים לְצַדִּיק, דִּיחִיב לִיה מִתְנָה. וּמִמִּתְנָה
נַחֲלִיאֵל, אֵלִין נַחֲלִין עֵילֵאִין, נַצַּח וְהוֹד.
וּמִנַּחֲלִיאֵל בְּמוֹת, דָּא אִסְתְּלִקוּתָא לְאַתְרָא דְמִלְפָּא
שְׂאָרֵי. וּמִבְּמוֹת הַגֵּיָא אֲשֶׁר בְּשָׂדֵה מוֹאָב, דָּא
יַצְחָק, דִּיתִיב בְּהָהוּא שְׂדֵה. דְכְתִיב (בראשית כד
א) וַיֵּצֵא יַצְחָק לְשׁוֹחַ בְּשָׂדֵה. וּמִהָהוּא שְׂדֵה אֵיתְעַר
עֲלִיהוֹן דִּינָא, עַד דִּיתְבוּ בְּגֵיָא. רֵאשׁ הַפְּסָקָה, דָּא
אַבְרָהָם, רִישָׁא דְעֵלְמָא.

וְתָא חַזִּי, כַּד נָחַת יוֹסֵף לְמִצְרַיִם, חָזָא (דף טב
ע"ב) יַעֲקֹב בְּחֻכְמָה, וְרָמֵז לֹון דִּיחִתוֹן תַּמָּן
לְמִנְחָה, דִּתְהוּי מְגִינָה עֲלִיהוֹן בְּגִלוּתָא. וּבְהָאֵי
מִנְחָה, שְׂוִת סְטְרִין כְּלִילָן. מְעַט צָרִי וּמְעַט דְבִשׁ.

לשון הקודש

ומאותו שדה התעורר עליהם הדין, עד
שִׁישְׁבוּ בְּגֵיָא. רֵאשׁ הַפְּסָקָה - זֶה
אַבְרָהָם, הָרֵאשׁ שֶׁל כָּלָם.
וּבֵא רֵאחַ, כְּשִׁירַד יוֹסֵף לְמִצְרַיִם, רָאחַ
יַעֲקֹב בְּחֻכְמָה, וְרָמֵז לָהֶם שְׂוִירִדוֹ לְשֵׁם
הַמִּנְחָה, שְׂתִהוּי מְגִינָה עֲלִיהֶם בְּגִלוּת.
וּבַמִּנְחָה הַזֶּה שְׂשָׂה צְדָדִים כְּלוּלִים. מְעַט
צָרִי וּמְעַט דְבִשׁ.

זֶהוּ שְׂכֵתוֹב וּמִדְבַר מִתְנָה. מַה זֶה
מִדְבַר? כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר וּמִדְבַרְךָ נְאֻמָּה.
מִתְנָה, גִּוְרָם לְצַדִּיק שְׂגוּתָן לוֹ מִתְנָה.
וּמִמִּתְנָה נַחֲלִיאֵל - אֵלוֹ הַנְּחָלִים
הָעֵלְיוֹנִים, נַצַּח וְהוֹד. וּמִנַּחֲלִיאֵל בְּמוֹת -
זוֹ תִּהְיֶה סְתְּלִקוּת לְמָקוֹם שְׂתִמְלִךְ שׁוֹרְהָ.
וּמִבְּמוֹת הַגֵּיָא אֲשֶׁר בְּשָׂדֵה מוֹאָב - זֶה
יַצְחָק שְׂוִישְׁב בְּאוֹתוֹ שְׂדֵה, שְׂכֵתוֹב
(בראשית כד) וַיֵּצֵא יַצְחָק לְשׁוֹחַ בְּשָׂדֵה.

מֵאֵי טַעַמָא מְעַט מְעַט. תָּא חַזִּי, כִּד בְּנֵי נִשְׂאָא
 לֹא אֶתְכַשְׁרוּן עוֹבְדֵיהוֹן לְעִילָא, כְּדִין סְטָרָא
 דִּימִינָא אֶתְרַפִּיא, וְשְׁלִיט שְׂמַאלָא, וְעַל דָּא מְעַט
 צָרִי וּמְעַט דְּבִשׁ, (דא תמר) דָּא תָּמַר, דְּאֶסְתַּלַּק דְּכוּרָא
 מִן נוֹקְבָא, וְכִדִּין מְעַט דְּבִשׁ. נִכְאֵת, כְּמַה דְּאֶתְ
 אָמַר (מ"ב ב יג) וַיֵּרְאֵם אֶת כָּל בֵּית נִכְתָּהּ. וְלֹט פְּטָנִים
 וְשִׁקְדִים, הָא שִׁיתָא דְרֵגִין הָכָא, דְּכִלְיִן בְּהֵאֵי מְנַחָה.

וְעַם כָּל דָּא אָפּ עַל גַּב דְּנַחְתָּא, מְעַט צָרִי אֶתִּי
 מִשׁוּם דִּיתְבָּא בְּגֻלוֹתָא. וְכִד תַּעֲבֹדוֹן הֵאֵי
 מְנַחָה, כְּדִין (בראשית מג יד) וְאֵל שְׂדֵי יִתֵּן לָכֶם רַחֲמִים.
 אֵל: דָּא אֲבָרְהָם. שְׂדֵי: דָּא יִצְחָק. יִתֵּן לָכֶם
 רַחֲמִים: דָּא יַעֲקֹב. לְפָנֵי הָאִישׁ: דָּא יוֹסֵף. כָּל
 אֲלִין דְרֵגִין יִתְחַבְּרוּ. וְאַנִּי כַּאֲשֶׁר שְׁכַלְתִּי שְׁכַלְתִּי.
 שְׁכַלְתִּי בְּמִקְדָּשׁ רֵאשׁוֹן. שְׁכַלְתִּי בְּמִקְדָּשׁ שְׁנִי.

לשון הקודש

שְׁכַלְלוֹת בְּמִנְחָה הוּוּ.

וְעַם כָּל זֶה, אָפּ עַל גַּב שְׂיִרְדָּה, מְעַט צָרִי
 בָּא מִשׁוּם שְׂיִוְשֻׁבַת בְּגֻלוֹת, וּכְשִׁתְּעִשׂוּ
 אֶת הַמְּנַחָה הַזֶּה, אִז (שם) וְאֵל שְׂדֵי יִתֵּן
 לָכֶם רַחֲמִים. אֵל – זֶה אֲבָרְהָם. שְׂדֵי – זֶה
 יִצְחָק. יִתֵּן לָכֶם רַחֲמִים – זֶה יַעֲקֹב. לְפָנֵי
 הָאִישׁ – זֶה יוֹסֵף. כָּל הַדְּרָגוֹת הִלְלוּ
 יִתְחַבְּרוּ. וְאַנִּי כַּאֲשֶׁר שְׁכַלְתִּי שְׁכַלְתִּי.

מַה הַטַּעַם מְעַט מְעַט? בָּא וְרָאה, כְּשִׁפְנֵי
 אָדָם אִין מַעֲשִׂיהֶם כְּשָׂרִים לְמַעְלָה, אִז
 צַד הַיְמִין מִתְרַפֵּה, וְשׁוֹלֵט הַשְּׂמַאל, וְעַל
 זֶה (בראשית מג) מְעַט צָרִי וּמְעַט דְּבִשׁ, זֶה
 תָּמַר, שְׂמִסְתַּלַּק הַזְּכָר מִהַנּוֹקְבָה, וְאִז
 מְעַט מְעַט. נִכְאֵת, כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר (מ"ב ב)
 וַיֵּרְאֵם אֶת כָּל בֵּית נִכְתָּהּ. (בראשית מג) וְלֹט
 פְּטָנִים וְשִׁקְדִים – הָרִי שֵׁשׁ דְּרָגוֹת כָּאִן

לֹא אֶשְׁכַּל עוֹד. וְכֹל דָּא בְּחוּבָא דִּיהוּא זַכָּא,
דִּנְתָּתוּ לְמַצְרִים.

וְתָא חַזי, תְּרִיסַר שָׁנִין יְתִיב תְּהוּא צְדִיק בְּבֵית
הָאֶסוּרִים. בְּגִין כֶּךָ תְּרִיסַר שְׁבַטִין בְּגִלּוֹתָא
דְּאָדוּם. בְּגִין מָאָה בְּרַכָּאן דִּמְנַעוּ מִכָּל יוֹמָא.

וְשִׁתָּא חָדָא לְחוּד יְתִיב בְּבֵית פּוֹטִיפֶר. דְּכְתִיב,
(בראשית לט ה) וַיְהִי בְרַב־תְּ ה' בְּכָל אֲשֶׁר יֵשׁ לוֹ

בְּבֵית וּבִשְׂדֵה. בְּבֵית, דָּא פְּלִגּוֹת שְׁתָּא דְקָרִירוּ נְחִית
לְעֵלְמָא. וּבִשְׂדֵה, דָּא פְּלִגּוֹת שְׁתָּא דְּבַר נֶשׁ יְתִיב
בְּעוֹבְדוֹי בְּחֶקְלָא. יִשְׁתְּאָרוּ תְּרִיסַר שָׁנִין דִּי־יְתִיב
בְּתֵהוּא בּוֹר. בְּדִין קוֹדֶשָׁא בְּרוּךְ הוּא אֲתַעַר עֲלֵיהוֹן
בוֹר דִּיהוּא נְחֶשׁ, גִּלּוֹתָא דִּיעֲשׂוּ. וְעַל דָּא וְהוֹרִידוּ
לְאִישׁ מִנְחָה, וּבְסוּף גִּלּוֹתָא, בְּגִין דְּאֵינוּן יְתִבוּ
מִנְחָה, אֲתַקִּיִּים בְּהוּ (ישעיה סו כ) וְהִבִּיאוּ אֶת כָּל אֲחֵיכֶם
מִכָּל חַגּוּיִם מִנְחָה לְה'.

לשון הקודש

שְׁכַלְתִּי - (בראשית לט) וַיְהִי בְרַב־תְּ ה' בְּכָל
אֲשֶׁר יֵשׁ לוֹ בְּבֵית וּבִשְׂדֵה. בְּבֵית - זו
חַזִּי שָׁנָה שְׁקַר יוֹרֵד לְעוֹלָם. וּבִשְׂדֵה - זו
חַזִּי שָׁנָה שְׁאָדָם יוֹשֵׁב בְּעוֹבְדוֹתוֹ בִּשְׂדֵה.
נִשְׂאָרוּ שְׁתֵּים עָשָׂרָה שָׁנִים שְׂיֹשֵׁב בְּבוֹר
הַהוּא. אִזְּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹרֵר עֲלֵיהֶם
הַבוֹר שֶׁל אוֹתוֹ הַנְּחֶשׁ, גִּלּוֹת עֲשׂוּ. וְעַל זֶה
וְהוֹרִידוּ לְאִישׁ מִנְחָה. וּבְסוּף הַגִּלּוֹת,

בְּמִקְדָּשׁ רֵאשׁוֹן, שְׁכַלְתִּי -
בְּמִקְדָּשׁ שְׁנִי. לֹא אֶשְׁכַּל עוֹד. וְכֹל זֶה
בְּחַטָּא אוֹתוֹ צְדִיק שְׁהוֹרִידוּ לְמַצְרִים.
וְכֵּן רָאָה, שְׁתֵּים עָשָׂרָה שָׁנִים יֹשֵׁב
הַצְדִּיק הַהוּא בְּבֵית הָאֶסוּרִים. מִשּׁוּם כֶּךָ
שָׁנִים עָשָׂר שְׁבַטִים בְּגִלּוֹת אָדוּם, בְּשִׁבִיל
מָאָה בְּרַכּוֹת שְׁמַנְעוּ מִכָּל יוֹם.
וְשָׁנָה אַחַת לְחוּד יֹשֵׁב בְּבֵית פּוֹטִיפֶר,